

Tornioväylän vesialueen haasteet

- Ravinto- ja päästörasitukset alueen eteläosissa
- Rasitukset kesä-asunoista ja harhvaan asutulta alueilta
- Mettä- ja jänkkätiikaukset, vesistöitten rekleeraus ja rannoille rakentaminen
- Vaeltamisesteet ja uittoa varten ränsätut veet
- Hoitokostanukset: toihmeenpanot parantamista varten oon tyyhriit
- Tulvariskit
- Muuttunu klimaatti

Torassieppi. Kuva: Eira Luokkanen.

Vesitten laatu
paranee
hithaasti

Toihmeenpanoja Suomessa

- Aavloppisysteemin laajenus Tornion pohjospuolela
- Antaa neuvoja vesi- ja aavloppi-asioissa harhvaan asutuila alueilta
- Vähentää lannotusta maanpruukissa ja vaatia tarpheeksi suoja-alueita
- Estää mettäpruukin nekatiiivistä vaikutusta esim. Pellon Naamijoki-alueela
- Hoitaa Meltosjärveä ette siitä tulis suojapaikka linnuile
- Kehittää Tengeliöväylän rekleerausta

Toihmeenpanoja Ruotissa

- Panna vanhat uittoväylät entisheen ekolookisheen kunthoon
- Vaihtaa uuet tietrummut ja raivata pois kalannousun esteet
- Kartottaa vesistöitten biotoopit ja toihmeenpanot
- Selvittää vesivoiman vaikutukset ja maholiset toihmeenpanot muumuassa Puostijoki-systeemissä
- Vähentää kruuvateolisuen miljööhaittoja
- Käsitellä Ala-Lombolo-järven saastunheet setimentit

Yhtheistä

- Vesitten ekolookisen ja kemialisen staattyksen selvittäminen jatkuu molemissa maissa.
- Ruottin ja Suomen yhtheinen TRIWA III –prujekti: vähentää mettäpruukin nekatiiivisiä vaikutuksia järville ja väylile

Rommaeno. Kuva: Sara Elfvendahl.

Uusi Suomalais-ruottalainen rajaväyläkomisuuni

Suomalais-ruottalainen rajaväyläkomisuuni perustethiin 1972. Suomen ja Ruottin välinen uusi rajaväyläsovimus astu voihmaan 1.10.2010 ja uusi rajaväyläkomisuuni perustethiin. Samala vanha komisuuni lopetethiin.

Uuen komisuuniin päätehtävä oon ette eesauttaa Suomen ja Ruottin yhtheistyötä vesiasioissa. Komisuuni kehittää kans rajaväyläalueen miljöoyhtheistyötä ja toteuttaa tehtäviä jotka johtuvat EY:n vesitirektiivistä.

Rajaväyläsovimuksen tarkoitus oon turvata Suomen ja Ruottin maholisuuksia käyttää rajaväyliä tasapuolisesti sillä mallin ette net eesauttavat rajaseutun etuja.

Tarkoitus oon kans ette koortineerata niitä ohjelmia, plaania ja toihmeenpanoja vesistöalueela joita tarvithaan sen etheen ette päästä tavotheishiin joista oon päätetty veen kvaliteen ja kestävän käyttämisen puolesta. Komisuunila oon oikeus tehdä lausuntoja plaanista ja lupaharkinoista jotka koskevat Tornioväylän vesistöjä.

Puhthaat veet oon fiinit miljööt elläimille ja kasvile Tornioväylän vesialueela ja se lissää tyrismiä, kalastusta ja kalastustyrismiä. Vesitten hyvä staattys säilyttää, ja jopa nostaa, rantafastiheetitten arvoa. Sitä rajaväyläsovimus kans eesauttaa.

Komisuunin kanslii oon Haaparannala.

Säästämä tuleville
sukupolvile
puhthaat veet

Yhtheystiot:

Suomalais-ruottalainen rajaväyläkomisuuni
Tel +358 40 562 2821 (väkseli)

Norrbotenin lääninhallitus
Tel +46 920 960 00 (väkseli)

Lapin elikeino- trafiki ja miljöokeskus
Tel +358 40 562 2821 (väkseli)

Pohjoskalotin neuosto
Tel +358 16 211 4324

Tornioväylä Tornion Suensaaren kohala. Kuva: Minna Keskitalo.

Hoitamalla veet
saama pareman
miljöön

TORNIOVÄYLÄ

Vapaa ja elinvoimanen

Suomen ja Ruottin yhtheinen rautatiesilta ylittää Tornioväylän. Etualala Haaparannan venehamina. Kuva: Minna Keskitalo.

Yhessä enämpi

Miksi on tärkeää suojata vesiä

Suomen ja Ruottin yhteistyölä Tornioväylän vesi-alueella on pitkät perinteet. Vuesta 1972 yhteinen viranomhainen Suomalais-ruottalainen rajaväyläkomsuuni myönsi net vesitalousluvat joita tarvithiin. Oktuuperista 2010 lähtien molemitten maitten kansaiset viranomhaiset on vesitalous- ja miljööluvitten myöntäjät.

Konkreettisiä tuloksia maitten välisestä yhteistyöstä on esimerkiksi Tornion ja Haaparannan yhteinen aavloppivesitten puhistuslaitos Haaparannala ja Kare-suansossa.

Rajakrannit tekevät kans ja on tehneet yhteisiä tulvapaania, kalaselvityksiä ja tutkimuksia jotka koskevat Tornioväylän vesialuetta. Vuona 2007 perustettiin Vesiparlamäntti yhteistyö- ja keskustelufuurymiksi Tornioväylän alueele. Se kokkointuu yhen kerran vuessa ja vuen 2011 syksystä lähtien Suomalais-ruottalaisela rajaväyläkomsuunila on vastuu siitä.

Suomi ja Ruotti on kans tehneet yhteistyötä vesitten hoitamisheen liittyvissä prujektissa 1990-luvulta lähtien. Prujektitten päävastuu on ollu Lapin miljöö-sentraalilla (nyk. Lapin elikeino- trafiiki ja miljöökeskus) ja Norrbottenin lääninhallituksela. Vuosina 2003–2006 kehitethiin prujektissa samanlaista tyypittelyä Tornioväylän valuma-alueen järville ja väylile. Samala tehthiin yhteinen ohjelma sille ette seurata pintavesiä.

Vesitten hoitaminen

Jokhainen EY:n jäsenmaa häätty tehdä plaanit vesitten hoitamisele. Niissä on tietoa pinta- ja pohjavesitten nykysestä tilantheesta, niistä faktorista jotka vaikuttavat vesitten tilantheesheen ja toihmeenpanoista, joila aiothaan saa hyvä staattys vesile vuotheen 2015 mennessä.

Suomessa hyväksyithin tesämperissä 2009 vesittenhoitoplaanit vuotheen 2015. Sillon Suomi jaethiin seittemhään vesittenhoitoalueesheen. Tornioväylän vesittenhoitoalue on yks niistä.

Ruotti on jaettu viitheen vesittenhoitoalueesheen. Tornioväylän vesittenhoito-alue kuuluu Ruotsissa laajempaan, Perämeren vesialueesheen, jonka eteläraja on Uumajan eteläpuolela Öreväylässä ja sen pohjosraja Tornio–Muonioväylässä.

Tornioväylän valuma-alueella on kaks pääväylää: Tornioväylä ja Muonioväylä. Tornion ja Haaparannan rannikkoalue merelä kuuluu kans vesittenhoitoalueesheen. Nuin 60 prosenttia vesialueesta on Ruottin puolela, loput Suomessa ja pieni osa Norjassa. EY:n vesiraamitirektiivin mukhaan rajaväylät ja sen valuma-alue muostavat kansvälisen vesittenhoitoalueen. Alue on sama ko Ruottin ja Suomen yhteistyötä eesauttava Suomalais-ruottalaisen rajaväyläkomsuunin toiminta-alue.

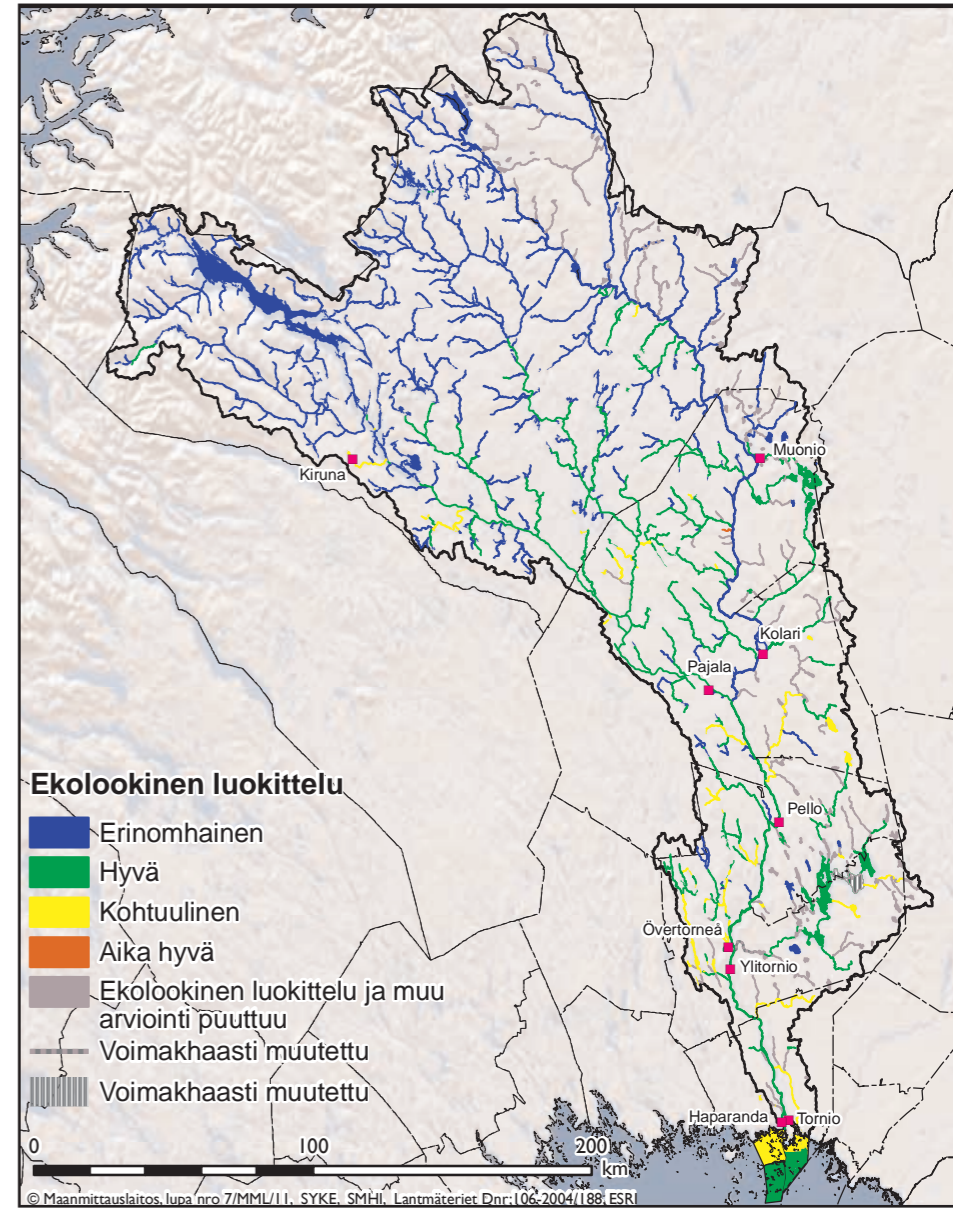
Euruupan Yniuunin tulvatirektiivin mukhaan jäsenmaitten pittää tehdä preliminääri riskianalyysi ja kans kartottaa tulva-alueet ja riskit niillä alueille. Ruottissa preliminäärin riskianalyysin tekkee MSB (Yhteiskuntasuojan ja valhmien viranomhainen) ja Norrbottenin lääninhallitus tekkee jatkotyön. Suomessa net plaanit jotka koskevat Tornioväylää tekkee Lapin ELY-keskus

Vesittenhoitoplaani tehään joka kuues vuosi.

Vesittenhoitamisen tavoheet

1. Saa hyvä ekolookinen ja kemialinen staattys pintavesile vuotheen 2015 mennessä.
2. Hyvä pohjavesitten kemialinen ja kvantitatiivi staattys vuotheen 2015 mennessä.
3. Estää ette pinta- ja pohjavesitten staattys huononee.
4. Keinotekositten ja voimakhaasti muutetuitten pintavesitten (esim. tammit, vesivoimalaitokset) ekolookinen staattys pittää saa vähhiinthään niin hyväksi ko maholista.
5. Rajottaa vaaralisitten aiheitten pääsyä veshiin ja vähentää tulvitten ja kuivuuen tuottamia prupleemiä.

Puhthaat veet on kaiken elämän perusta.

Tornioväylän valuma-alue on kartassa rajattu mustala.

Tornioväylän vesistöalue voipi hyvin

Suomen puolela väylät ja järvet on päänänsä korkea- eli hyvälaatuset. Viissä väylässä, kahessa järvessä ja kahela rannikkovesialueella on kohtuulinen staattys. Pohjavesiä kohthaan ei kummassakhaan maassa ole erikoise-man suuria riskiä.

Ruottin puolella Tornioväylän vesialueista 90 prosentilla on hyvä staattys ja 10 prosentilla huonompi. Sitte 8 prosentilla on riski, ette niitten hyvää ekolookista staattystä ei keritä parantaa ennen vuotta 2015. Rannikkoveen staattys Haaparannan ulkopuolela on kohtuulinen.